

የኢትዮ - ሱዳን ድንበር ማካለል እና መንግሥት

የሰጠው መግለጫ

ከስዩ አብርሃ

ከጥቂት ዓመታት በፊት አዛውንቱ ፕሮፌሰር መስፍን ወልደማርያም የውጭ ጉዳይ ሚኒስትሩ አቶ ሥዩም መስፍን በተናገረው ላይ አስተያየት ሲሰጡ እግረ መንገዳቸውን «የኢትዮ - ሱዳን ድንበርን የማካለል ሥራ ሊሠራ እየታሰበ መኾኑን» የሚገልጽ መረጃ ጠቀስ አድርገው ነበር። ከዚያ በፊት መንግሥት ይህን እያሰበ እና እየሠራ መኾኑን ያሳወቀበት ኹኔታ አልነበረም። ይህን ተከትሎም ይፋዊ የኾነ አዎንታዊ ወይም አሉታዊ መግለጫ ሳይሰጥበት እስከ አሁን ድረስ ቆይቷል።

ሰሞኑን ይኸው ጉዳይ ትልቅ የአገሩ መነጋገሪያ ኾኗል። በጀርመን ድምፅ ሬዲዮ እና በአሜሪካ ድምፅ ሬዲዮ የአማርኛ ቋንቋ አገልግሎት ሰፊ ሽፋን አግኝቷል።

የአሜሪካ ድምፅ ሬዲዮ የአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ምክትል ርእሰ መስተዳደር አቶ ደመቀ መኮንንን በስልክ አግኝቶ በመንግሥት በኩል ያለውን አቋም ሊያሳውቀን ቢሞክርም የሚረባ መረጃ እና ማብራሪያ ማግኘት አልቻልንም። ነገሩ እየገፋ ሲመጣ እና ባለሥልጣናቱ ደብቀው ሊደብቁት የማይቻላቸው ሲኾን ግንቦት ሦስት ቀን 2000 ዓ.ም የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር መግለጫ ሰጥቶበታል። እንደዚሁም ጠቅላይ ሚኒስትሩ ግንቦት 13 ቀን 2000 ዓ.ም. በነበረው የፓርላማ ልዩ ውሎ መልስ/ማብራሪያ ሰጥቶበታል።

የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር «ለእንዲህ ዐይነት መሠረተ ቢስ አሉባልታዎች በየጊዜው ምላሽ መስጠት አላስፈላጊ ቢኾንም «ውሸት ሲደጋገም እውነት ሊመስል ይችላል» ከሚል መግለጫውን እንደ ሰጠ ያሳያል። የዛሬው አስተያየቴ በዚህ ጉዳይ ላይ ያጠነጥናል።

«ግጭት ለመፍጠር ኾን ተብሎ የሚደረግ አደገኛ አሻጥር»!?

ይህ አገላለጽ የአገራችንን ድንበር በተመለከተ በተለያዩ የብዙኀን መገናኛዎች ገዛድ የኾነው የሰሞኑ ኹኔታ ወደ አደባባይ በመውጣቱ ያለውን ተቃውሞ ለመግለጽ የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር የተጠቀመበት ነው።

(ይህ ጽሑፍ አቶ ስዩ አብርሃ በ“አዲስ ነገር” ጋዜጣ ቅጽ 1፣ ቁጥር 32፣ ቅዳሜ ግንቦት 23 ቀን 2000 ዓ.ም. ዕትም ከፃፉት ላይ የተወሰደ ነው) <http://www.ethiopiazare.com>

አገር ውስጥ ያለው ኢትዮጵያዊ ስለዚህ ጉዳይ ለማወቅ የቻለው በዋነኛነት በአሜሪካ ድምፅ ሬዲዮ የአማርኛ ቋንቋ አገልግሎት እና በጀርመን ድምፅ ሬዲዮ በኩል ነው። ተቋማቱ በአሜሪካ እና በጀርመን መንግሥታት በጀት የሚተዳደሩ መንግሥታዊ ተቋማት እንደ ኸኑም ይታወቃል። የየመንግሥታቸውን አቋም እና ፖሊሲ ማንጸባረቃቸው የማይቀር መኸኑ ቢታመንም የአሜሪካ እና የጀርመን መንግሥታት በአሁኑ ወቅት በኢትዮጵያ እና በሱዳን መንግሥታት መካከል «ግጭት ለመፍጠር ኸን ተብሎ በሚደረግ አደገኛ አሻጥር» ተባባሪ ይኾናሉ ተብሎ ቢገመት የሚቻል አይመስለኝም።

ኢሕአዴግ እና ኢሕአዴግ መራሹ መንግሥት ድንበር ማካለልን የሚያክል ትልቅ ጉዳይ ይፋ ሳይደርጉ በድብቅ ሲሄዱበት ቆዩና በድንገት በሩ ሲበረገድባቸው ተደናግጠው ለምን ተገለጠ እና ታወቀ ብለው ነው እየጮኹብን ያሉት። ከታወቀ በኋላም በዚህ ጉዳይ አትናገሩ፣ አትወያዩ እያሉ በማስፈራሪያ እና በዛቻ ሌላ ክልከላ እያበጁብን ነው። ይህን ብዙ ዘለፋ እና ቃለ ጎይል የተሞላበትን መግለጫ ስለማ እኔም በድርጅቱ አመራር ውስጥ በነበርኩበት ወቅት ኢሕአዴግ በኢትዮ - ኤርትራ ግንኙነት ዙሪያ ይለው የነበረውን ነገር ነው ያስታወሰኝ።

በመሀል አገር እና በድንበር አካባቢ ሻዕቢያ ሲያደርግ የነበረውን የዝርፊያ፣ አገርን የመዳፈር እና የትንኮሳ ተግባራት የተመለከቱ በርካታ የፓርቲው አባላት እና አባላት ያልኸኑ ዜጎች ድርጊቱን በመቃወም አስተያየታቸውን ይሰጡ ነበር። ኢሕአዴግ ይህን ለአገር ደኅንነት እና ጥቅም ከመቆርቆር የመነጨውን ገንቢ አስተያየት እና ጥቆማ ወስዶ በወቅቱ ተገቢውን የእርምጃ እርምጃ በመወሰድ ፈንታ አስተያየቱን የሚያቀርቡትን ዜጎች በመላ «ኸነ ብለው የአትዮ - ኤርትራን ግንኙነት ለማበላሸት የሚፈልጉ ነገር ተንኳሾች» እያለ ይፈርጃቸው እና ያሸማቅቃቸው ነበር። ከዚህም አልፎ «ነጻነት ያልተዋጠላቸው ነፍጠኞች እና ትምክህተኞች ወይም የእነርሱ አቋም አራማጆች» ይባሉ እንደ ነበር ይታወቃል።

ሚያዝያ 1990 ዓ.ም. ላይ በተጨማሪም የኸነውን መላው የኢትዮጵያ ሕዝብ እና የአገር መከላከያ ሰራዊት ያውቁታል። የመከላከያ ሚኒስትር የነበሩት አቶ ተፈራ ዋልዋ «ከኤርትራ ጋር ያለው ግንኙነታችን ችግር የለበትም። በጣም ጥሩ ኹኔታ ላይ ነው» ብለው ለሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ሪፖርት ባደረጉ አንድ ሳምንት ባልሞላ ጊዜ ውስጥ ነው የሻዕቢያ ሜካናይዘድ ኃይል ወደ ባድመ ገብቶ ሚልሻዎቻችንን እና ፖሊሶቻችንን

(ይህ ጽሑፍ አቶ ሰዬ አብርሃ በ“አዲስ ነገር” ጋዜጣ ቅጽ 1፣ ቁጥር 32፣ ቅዳሜ ግንቦት 23 ቀን 2000 ዓ.ም. ዕትም ከፃፉት ላይ የተወሰደ ነው) <http://www.ethiopiazare.com>

በታንክ የደፈጠጠው። «አገርህ ሰላም ነው» ተብሎ ሲነገረው የከረመው የኢትዮጵያ ሕዝብ ወዳጅ ሲባል የነበረው ሻዕቢያ በድንገት «የአገርህን ዳር ድንበር ጥሶ መሬትህን ይዟል፤ ለ-ዓላዊነትህ ተደፍሯል» የሚል አስደንጋጭ ዜና ነበር የተነገረው። ይህን አስደንጋጭ ዜና የሰማው የኢትዮጵያ ሕዝብ «እንዲህ ስትለን አልነበረም ወይ?» ብሎ ከኢሕአዴግ ጋር በመወቃቀስ ጊዜ አላጠፋም፤ እምቢ ለዳር ድንበሪ ለሉ-ዓላዊነቴ ብሎ ከጫፍ እስከ ጫፍ ተነቃነቀ እንጂ።

ወረራው ሲፈጸምብን የአገር መከላከያ ሰራዊታችን የነበረውን ቁመና እንኳን በሥራው ውስጥ የነበረው እና አብዛኛው ዜጋም የሚያውቀው ነው። ያኔ የኢትዮጵያ ሕዝብ የማያወላውል አቋም ወስዶ ለመከላከያ ሰራዊታችን ባይደርስለት ኖሮ በጦር ሜዳ የተገኘው ውጤት አይገኝም ነበር።

የኢትዮጵያ ሕዝብ በአገሩ ሉ-ዓላዊነት እና በዳር ድንበሩ ጉዳይ ስሱ ነው። የፈለገው የብሔር እና የፖለቲካ ልዩነት ይኑር በአገሩ ሉ-ዓላዊነት፣ ነጻነት እና ዳር ድንበር ጉዳይ ላይ ግን በአንድነት ይቆማል። የኢትዮጵያን ታሪክ የሚያውቅ ሰው ይህን እውነታ በሚገባ ይገነዘባል። ለአገራችን ህልውና እና ለወደፊት ዕጣ ፈንታዋ ትልቅ ፋይዳ ያለው የአገር ኅሊናዊ ዕሴት መኾኑንም ይገነዘባል። ታላቅ አክብሮት እና ዋጋ ሊሰጠው የሚገባ በእጃችን ውስጥ ያለ ትልቁ ዕሴታችን ነውና ተንከባክበን ልንይዘው ይገባል።

የአሁኑ የአገሪቱ ገዢዎች ካለፈው ስሕተት በትንሹ እንኳን የተማሩ አይመስልም። የድንበር ጥያቄ ምን ሊቀሰቅስ እንደሚችል አስቀድሞ ገምቶ ጉዳዩን ግልጽ እና ይፋዊ በኾነ መንገድ መያዝ ሲገባቸው በአገራቸው ክልሎች ካድሬዎች በኩል በድብብቆሽ ሲሄዱበት ቆዩና አሁን በእጃቸው ላይ ፈነዳባቸው። ይህም ኾኖ አስተውሎት እና አክብሮት የተመላበት መግለጫ ለኢትዮጵያ ሕዝብ በመስጠት ፈንታ «በእሳት ላይ ጭድ. . .» እንዲሉ «ግጭት ለመፍጠር ኾን ተብሎ የሚደረግ አደገኛ አሻጥር» ነው ብለው በጉዳዩ ላይ ሐሳብ የሚሰጡትን ሊያስፈራሩ እና ሊያስበረግጉ ይሞክራሉ። ይህ አካሄድ ከነባሩ የኢትዮጵያውያን ኅሊናዊ ዕሴት ጋር በቀጥታ የሚላተም በመኾኑ የበለጠ ቁጣ እና ውስጣዊ ውዝግብ ከመፍጠር ያለፈ ፋይዳ ሊኖረው አይችልም።

ከዘመነ ሉላዊነት (ግሎባላይዜሽን) ጋር መሄድ ያቃተው የኢሕአዴግ የብዙጎን

መገናኛ ፖሊሲ እና የገባበት አጣብቂኝ

መስከረም 1994 ላይ በኒው ዮርክ መንገድ ሕንጻዎች እና በፔንታጎን ሕንጻ ላይ የደረሰው እና ለበርካታ ንጹሐን ወገኖች ሕይወት መጥፋት ምክንያት የሆነው የሽብር አደጋ ከደረሰ ከጥቂት ወራት በኋላ የኢትዮጵያው ጠቅላይ ሚኒስትር መለስ ዜናዊ እና የያኔው የኬንያ ፕሬዝዳንት አራፕ ሞይ ወደ ዋይት ንውስ ቤተ መንግሥት ሄደው ፕሬዝዳንት ቡሽ ዘንድ ቀርበው ነበር። አቶ መለስ ለወቅቱ የመረጠውን እና በፕሬዝዳንቱ ፊት የተናገራትን ዋና ዐረፍተ ነገር አስታውሳታለሁ። አሸባሪዎችን ሲገልጻቸው፡- «እነዚህ ከዘመነ ግሎባላይዜሽን ጋር መንገድ ያቃታቸው ናቸው» ነበር ያለው አቶ መለስ።

ዛሬ የመረጃ ቴክኖሎጂው በረቀቀበት የግሎባላይዜሽን ዘመን የአገር ውስጥ ሚዲያውን በሞኖፖል መያዝ ከጊዜው ጋር የሚሄድ አይደለም። ይኸንና አቶ መለስ እና ባለሥልጣኖቻቸው የጊዜውን የመረጃ መተላለፍ ሥርዐት በሚቃረን መልኩ ሚዲያው በእጃቸው ውስጥ ስለሆነ ቋራ እና መተማ እየሆነ ያለውን የሚነግረን አጥተን ሳንሰማ ከርመናል። ቋራም፣ መተማም ስልክ አለና ከዚያ ተደውሎ መረጃው አውሮፓ እና አሜሪካ ድረስ የኢትዮጵያ ሬዲዮ እና ፋና ሬዲዮ ሊነግሩን ያልፈለጉትን የጀርመን ሬዲዮ ጣቢያ እና የአሜሪካ ሬዲዮ ጣቢያ ነገሩን። ኢሕአዴግ እንድንሰማው ያልፈለገውን መረጃ መስማታችን አልቀረም። እነርሱም ደብቀው የማይደብቁት ነገር ሲሆንባቸው እያንገራገሩም ቢሆን አንዴ መግለጫ ብለው ሌላ ጊዜ ለቀረበ ጥያቄ መልስ ብለው ራሳቸው ይነግሩን ጀመር።

ከእንግዲህ «ሰው አያውቅም፣ ሰው አይሰማም» ብሎ በድብብቆሽ መካድ ጊዜው አልፎበታል። የሚበጀው መስማቱ እና መታወቁ አይቀርም ብሎ ጉዳዮችን ከጧቱ ጀምሮ ግልጽነት በተሞላበት መንገድ ብቻ ማስኬድ ነው። ይህ አማራጭ የኋላ ኋላ የሚመጣውን የእሳት ማጥፋት ሥራ ያስቀራል፤ የሕዝብ አመኔታንም ያስገኛል። ለኢሕአዴግ የሚበጀው አሁን ተይዞ ያለው መንገድ ሳይሆን ከግሎባላይዜሽን ጋር የሚሄደው መንገድ ነው። አለበለዚያ «ከግሎባላይዜሽን ጋር መሄድ ያልቻሉ» መባልን ያመጣል።

መንግሥት ከሰጠው ማብራሪያ እስከ አሁን ለማወቅ የቻልነው ምንድን ነው?

እ.ኤ.አ ከ2001 ጀምሮ የድንበር ኮሚሽን እና አንድ ልዩ ኮሚቴ መቋቋማቸውን ሰምተናል። ይህ እየተሠራ መክረሙን በይፋ የተነገረን እ.ኤ.አ በ2008 ከሰባት ዓመት በኋላ ነው።

(ይህ ጽሑፍ አቶ ሰዬ አብርሃ በ“አዲስ ነገር” ጋዜጣ ቅጽ 1፣ ቁጥር 32፣ ቅዳሜ ግንቦት 23 ቀን 2000 ዓ.ም. ዕትም ከፃፉት ላይ የተወሰደ ነው) <http://www.ethiopiazare.com>

ኢሕአዴግ ከዐፄ ጎይለ ሥላሴ እና ከደርግ ወረሰኸት ያለውን የድንበር ጉዳይ ለምን ፓርላማውን እንኳን ሳያሳውቅ ሲሄድበት እንደቆየ አልገለጸልንም። ሰሞኑን የተፈጠረው ኹኔታ ባይፈጠር ኖሮስ ይገልጽልን ነበር ወይ? የሚል ጥያቄም ያጭራል።

«የድንበር ክለላ የራሱ ሕግ እና ሥርዐት ያለው፣ አንድ መንግሥት እንደ ፈለገ የሚያደርገው ጉዳይ ያለመኾኑ» ውጭ ጉዳይ ሚኒስትሩ ቢነግሩንም ይፋ ሳይደረግ ለአገሪቱ ፓርላማ እንኳን ሳያሳውቅ ለሰባት ዓመት መሉ ሲካሄድ የቆየው ሥራ በምን ሕግ እና ሥርዐት ሲያካሂደው እንደ ቆየ መንግሥት ግልጽ አሳደረገልንም።

«ድንበሩን እንደ ገና የማካለሉ ተግባር እንደሚናፈሰው ወሬ ያለቀለት ሳይኾን እየተከናወነ ያለው ወደፊት የወሰን ምልክት ለማስቀመጥ የሚያስችል የቅድመ ዝግጅት ሥራን የሚመለከት ነው» ይለናል መግለጫው። ድንበሩን የማካለል ተግባር በውስጡ በቅደም ተከተል የሚሠሩ ሥራዎች አሉትና ሌሎቹ ሳያልቁ ወደ የ«ወሰን ምልክት ማስቀመጥ» እንደማይኬድ እውነት ነው። ከዚያ በፊት መሠራት ያለባቸው የቅድመ ዝግጅት ሥራዎች መኖራቸውም እውነት ነው። እነዚህ ግን የድንበር ማካለሉ ተግባር አካላት ናቸው። እነዚህን ቅድመ ዝግጅት ያላችኋቸውን ሥራዎች እየሠራችሁ ከኾነ የሚናፈሰው ወሬ ትክክል ነው ማለት ነው። ችካል መትከል የሥራው የመጨረሻ ምዕራፍ ነው። ይህ ከተሠራ ጉዳዩ አለቀለት፤ ታሪክ ይኾናል ማለት ነው። ነገር ሳያልቅ በፊት ጉዳዩ ይፋ በመወጣቱ ነው ስሕተት ተሠራ የምትሉት? በድብቅ የጀመሩችኩትን ሥራ ጨርሳችሁ ነገር ሁሉ ካለቀለት በኋላ መርዶ ነጋሪ አለመኾናቸው እና አስቀድመው ጉዳዩን ይፋ በማድረጋቸው ነው የአሜሪካ ሬድዮ ጣቢያ እና የጀርመን ሬዲዮ ጣቢያ «እጅግ አጸያፊ አሉባልታ» አናፈሱ ተብለው የተወገዙት?

መግለጫው እስከ አሁን እየተሠራ ባለው ሥራ «አንድም የኢትዮጵያም ኾነ የሱዳን ገበሬ አልተፈናቀለም» ይለናል። እኛም «የሱዳን ገበሬ ተፈናቀለ» የሚል ዜና አይደለም የሰማነው። የሱዳን ባለሥልጣናት ራሳቸው «ኢትዮጵያ ለሱዳን መሬት መስጠቷን ተናገሩ» የሚል ዜና ነው የደረሰን። ሱዳኖች መሬት ተጨምሮላቸው ሲያበቃ እንዴት ተብሎ «የሱዳን ገበሬ ተፈናቀለ» የሚል ዜና ይጠበቃል? እኛ የሰማነው የኢትዮጵያ ገበሬዎች መፈናቀላቸውን፣ ከዚያም አልፎ በሱዳን መንግሥት መታሰራቸውን ነው። ይህን የሰማነው በጀርመን ሬድዮ ጣቢያ እና በአሜሪካ ሬድዮ ጣቢያ በኩል በቀጥታ ከሰለባዎቹ አንደበት ነው። ታዲያ እነዚህ ኢትዮጵያውያን ገበሬዎች አይደሉም ማለት ነው ወይስ ሐሰተኛ የሰዎች ድምፅ ነው የሰማነው ?

አቶ መለስ ግንቦት 13 ቀን 2000 ዓ.ም በፓርላማ ጥያቄ እና መልስ ፕሮግራም ወቅት በዚህ ጉዳይ ላይ ማብራሪያ ሲሰጥ ኢንቨስተሮች መፈናቀላቸውን ተናግሯል። እነዚህ ገበሬዎች አይደሉምን? አብዛኛው የዚያ አካባቢ አራሽ የሚያመርተውን ምርት ለገበያ የሚያቀርብ መኾኑ እየታወቀ አቶ መለስ በአንድ በኩል «አንድም ገበሬ አልተፈናቀለም» በሌላ በኩል ደግሞ «ኢንቨስተሮች ተነሥተዋል» ማለቱ እና ኢንቨስተሮችን በገበሬ ምድብ ለማስገባት ያልፈለገበት ምክንያት ለምን ይኾን? ኢሕአዴግ ለገበሬው የቆመ ስለኾነ «ገበሬው ተፈናቀለ» ቢባል የላቀ ፖለቲካዊ ጉዳት ስለሚያመጣ ጉዳቱን ለመቀነስ ተብሎ ይኾን የቃላት ምርጫ ውሰጥ የተገባው?

ከውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር መግለጫ ይኹን ከጠቅላይ ሚኒስትር መለስ እየተነገረን ያለው የማካለሉ ሥራ እንዳልተከናወነ ነው። ማካለሉ ባልተከናወነበት ኹኔታ «ያላችኹበት መሬት የኢትዮጵያ መሬት አይደለም እና ልቀቁ» ብሎ ገበሬዎች/ኢንቨስተሮቹ እንዲነሡ የተደረገው ታዲያ በምን ሐሳብ ነው? «ነገሩ ያለቀለት ጉዳይ አይደለም» እያላችሁ በሌላ በኩል ደግሞ «የሱዳንም የኾነ የኢትዮጵያ ያልኾነ መሬት አለ» ብላችሁ ለመለየት እንዴት ቻላችሁ?

የትኛውን ቃላት እንውሰድ? «አንድም ገበሬ አልተፈናቀለም» ፤ «የድንበር ማካለል ሥራ አልተከናወነም» ወይስ «ማካለል እየተከናወነ ነው። በዚህም ምክንያት ኢትዮጵያ መሬት በማስረከቧ ኢትዮጵያውያን ገበሬዎች/ኢንቨስተሮች ተፈናቅለዋል» የሚለውን? ይህም እንደ ባድመ «ለእኛ እንድትኾን ተፈረደልን» ዐይነቱ ጨዋታ ሊኾን ነው እንዴ?

ኢሕአዴግ በድንበሩ ጉዳይ ፓርላማውን ሳይቀር አለማሳወቁ ከምን የተነሣ ሊኾን ይችላል?

በሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ያለው አብላጫ ድምፅ የኢሕአዴግ እና የአጋሮቹ ድርጅቶች መኾኑ፤ የፓርላማው የውስጥ ደንብ እጅጉን ክልከላ የበዛበት መኾኑ እና ኢሕአዴግ አባላቱን የሚቆጣጠርበት ዴሞክራሲያዊ ማእከላዊነት የሚለው መርሕ ከወታደራዊ የእዝ ሥርዐት ያልተለየ መኾኑ ሲታሰብ አንድ ጉዳይ በፓርላማ ስለ ቀረበ ብቻ መቋጫው ላይ ኢሕአዴግ ከሚፈልገው መንገድ ውጭ ይሄዳል ተብሎ የማይታሰብ ነው።

ጉዳዩ በፓርላማ በመቅረቡ ግፋ ቢል በጉዳዩ ላይ ተቃዋሚዎች ሐሳባቸውን ለማሰማት ዕድል ያገኛሉ። ከዚያ ባሻገር ደግሞ ጉዳዩ በፓርላማ ሲነሣ ይፋዊነት ያገኛል። ኢሕአዴግ

(ይህ ጽሑፍ አቶ ሰይ አብርሃ በ“አዲስ ነገር” ጋዜጣ ቅጽ 1፣ ቁጥር 32፣ ቅዳሜ ግንቦት 23 ቀን 2000 ዓ.ም. ዕትም ከፃፉት ላይ የተወሰደ ነው) <http://www.ethiopiazare.com>

ጉዳዩን ሰባት ዓመት ሙሉ ሲያካሂደው መቆየቱ እና በዚህ ጊዜ ውስጥ አንዳችም ጊዜ ፓርላማውን ለማሳወቅ ያለመፈለጉ ምክንያቶች ከሚከተሉት ውስጥ አንዱ ወይም ሁለቱ ሊኾኑ ይችላሉ ብዬ እገምታለሁ።

አንደኛው ሊኾን የሚችለው ምክንያት ኢሕአዴግ በዚህ ጉዳይ ላይ የገዛ አባላቱን ሳይቀር ተጠራጥሯል የሚል ነው። በዴሞክራሲያዊ ማእከልነት መርሕ ተገዝተው የኢሕአዴግ አባላት በብዙ ጉዳዮች በመደዳ እጃቸውን እንደሚያወጡ ቢታወቅም ይህ ጉዳይ ግን ለየት ያለ ነው። በጣም ስሱ የኾነው የአገር ዳር ድንበር እና የአገር ሉዓላዊነት ጉዳይ ነው። አንዳንድ አባላት ሊሸከሙት ከሚገባቸው በላይ ከኖሩባቸው ከድርጅቱ መርሕ በማፈንገጥ ኅሊናቸው የመራቸውን እና ለአገር ይበጃል ብለው ያመኑበትን አቋም ሊያራምዱ ይችላሉ።

እንደዚህ ያለ ኹኔታ የመከሰቱ ዕድል ጠባብ ቢኾንም ሊኾን የማይችል ነው የሚባል ግን አይደለም። ደፍረው ይህን አካሄድ የሚመርጡት የኢሕአዴግ የፓርላማ አባላት ደግሞ ጥቂት ሊኾኑ ይችላሉ። ቁም ነገሩ ግን መብዛታቸው ላይ አይደለም። ዋናው ነገር ምሳሌነቱ ነው። በአሁኑ ወቅት በተለይ ደግሞ በዚህ ጉዳይ ላይ «በቃኝ» የሚል የኢሕአዴግ የፓርላማ አባላት መኖራቸው እና ይፋ መውጣታቸው የሚኖረው ፋይዳ ከሰዎቹ አጠቃላይ ቁጥር በላይ ነው። ኢሕአዴግ ይህን አሃምሮ ይገነዘባል።

በዚህ ጉዳይ ላይ በዐፄ ኅይለ ሥላሴ ፓርላማ መካከል የተነሳውን ግርግር ያስታውሷል። የሻለቃ ጉዋን መስመር ስለ ተባለው መስመር ሰሞኑን በተደጋጋሚ ሰምተናል። ፕሮፌሰር መስፍን ወልደ ማርያም በአሜሪካ ድምፅ ሬድዮ ከሰጡት ማብራሪያ ለመገንዘብ እንደሚቻለው ከጋላባት ወደ ደቡብ ባለው የሻለቃ ጉዋን መስመር ላይ ብዙ ችግር የለም። ከጋላባት ወደ ሰሜን በሚሄደው የመስመሩ ክፍል ላይ ግን ችግር አለ። በዚህኛው የመስመሩ ክፍል ላይ ሁለት የጉዋን መስመሮች ናቸው ያሉት። አንዱ ወደ ምዕራብ ገባ ያለ እና የኢትዮጵያን መሬት የሚያሰፋ ሁለተኛው ወደ ምሥራቅ ገባ ያለ እና የኢትዮጵያን መሬት የማያሳንስ ነው። እ.ኤ.አ በ1972 ዓ.ም የንጉሠ መንግሥት ተቀበለው የተባለው ሁለተኛው መስመር መኾኑ ሲሰማ የንጉሠ ፓርላማ ተቃውሞ እንዳሥነሳ እና ንጉሠ ችግር እንዳጋጠማቸው አዛውንቱ ፕሮፌሰር ገልጸውልናል። እኛ ያኔ በልጅነታችን እንደ ሰማነው ከኾነማ ንጉሠ የደቡብ ሱዳን ዐማፅያንን እንዳይደግፉ የያኔው የሱዳኑ ፕሬዝዳንት ጃዕፈር ኒሜሪም የኤርትራ ዐማፅያንን እንዳይደግፉ ተስማምተው ነበር። ንጉሡም አንደኛዋን የጉዋን አማራጭ ችላ ያሏት በዚህ ምክንያት ነው ተብሎ ይታማል።

(ይህ ጽሑፍ አቶ ሰዬ አብርሃ በ“አዲስ ነገር” ጋዜጣ ቅጽ 1፣ ቁጥር 32፣ ቅዳሜ ግንቦት 23 ቀን 2000 ዓ.ም. ዕትም ከፃፉት ላይ የተወሰደ ነው) <http://www.ethiopiazare.com>

አሁን ኢሕአዴግ በአብላጫ የሚቆጣጠረው ፓርላማ በፓርቲው ሊቀ መንበር በአቶ መለስ ሙሉ ቁጥጥር ሥር እንደ ኾነ አሌ የማይባል ነው። የያኔው የኢትዮጵያ ፓርላማም በዐዲው መዳፍ ውስጥ እንደ ነበር የሚያከራክር አይደለም። በአገር ዳር ድንበር ላይ የንጉሡ ፓርላማ ንጉሡ ከፈቀዱት የተለየ አቋም እንዳላራመደ ሁሉ የኢሕአዴግ ፓርላማ አባላት ቢያንስ ከፊሉ ከሊቀ መንበራቸው የተለየ አቋም ያራምዳሉ ለማለት አይቻልም።

ሁለተኛ ምክንያት ይኸኛል ብዬ የምገምተው፡- ጉዳዩ ራሱ በፓርላማ ተነሥቶ በይፋ የመወያያ ርዕስ መኾኑ፣ በዚህም አማካይነት ሕዝቡ ስለ ጉዳዩ ለማወቅ ዕድል ማግኘቱ በራሱ ለገዢው ፓርቲ ስጋት የመፍጠር አቅሙ ነው።

የኢትዮጵያ ሕዝብ በአገር ነጻነት እና ሉዓላዊነት ጉዳይ እጅግ ስሱ ከመኾኑ የተነሳ ኢሕአዴግን በዳር ድንበር ጉዳይ አያምነውም። በእንዲህ ያለ ኹኔታ በፓርላማው ለውይይት መቅረቡ የመጨረሻ ውሳኔው ላይ ለውጥ ባያመጣም ቢያንስ ተቃዋሚዎች ሐሳባቸውን የመግለጽ ዕድል ያገኛሉ። የኢትዮጵያ ሕዝብም ከውይይቱ መረጃም ኾነ ሐሳብ ያገኛል። በዚህ ጉዳይ ላይ ተቃዋሚ ፓርቲዎች ሐሳባቸውን በግልጽ መናገራቸው ምን ያህል ኢሕአዴግን እንደሚያሰጋው በግንቦት 13 ቀን 2000 ዓ.ም ውሎው የታየው ክልከላ ግልጽ ማሳያ ነው። ይህ ጉዳይ ትልቅ የሕዝብ አጀንዳ ኾኖ የሕዝብን ስሜት እና ተቃውሞ ሊቀስቅስብኝ ይችላል ከሚል ስጋት በመነሳት ሊኾን ይችላል ሰባት ዓመት ሙሉ አገር ሳያውቅ ሲያስኬደው የቆየው።

ፓርላማውን ሳያማክር ሲያስኬደው የቆየውን ጉዳይ «የአገራችንን ሉዓላዊነት ባስጠበቀ፣ ሕዝቡን ባሳተፈ መልኩ እንዲቋጭ ካለው ጽኑ አቋም በመነሣት በጋራ የድንበር ኮሚሽኑ እና በልዩ ኮሚቴው ውስጥ የሱዳን ተጎራባች የኾኑ ክልሎች በአባልነት እንዲሳተፉ» መደረጉን ይገልጻል። መግለጫው አክሎም «የአካባቢው ነዋሪዎች በቀጥታ እንዲሁም በተወካዮቻቸው አማካይነት በሥራው የተሳተፉ ሲኾን ግልጽ ውይይትም በየጊዜው ተካሂዷል። በመኾኑም ጉዳዩ ከሕዝብ የተደበቀ አስመስሎ ለማቅረብ የሚደረገው ሙከራ መሠረተ ቢስ ብቻ ሳይኾን አጎራባች በኾኑ የሁለቱ አገሮች ሕዝቦች መካከል ግጭት ለመፍጠር የታቀደ መኾኑ አያጠራጥርም።» ይለናል።

በኢሕአዴግ የአብዮታዊ ዴሞክራሲ መስመር የሕዝብ ተሳትፎ ማለት ይህ ነው። የአገር ድንበር ጉዳይ መላ ኢትዮጵያውያንን የሚመለከት እንጂ አጎራባች ክልሎችን ብቻ የሚመለከት አይደለም። መላ ኢትዮጵያውያንን እንዲወክል ኾኖ የተቋቋመው ደግሞ

(ይህ ጽሑፍ አቶ ሰዬ አብርሃ በ“አዲስ ነገር” ጋዜጣ ቅጽ 1፣ ቁጥር 32፣ ቅዳሜ ግንቦት 23 ቀን 2000 ዓ.ም. ዕትም ከፃፉት ላይ የተወሰደ ነው) <http://www.ethiopiazare.com>

የፌዴራል የተወካዮች ምክር ቤት ብቻ ነው። በአገር ዳር ድንበር ጉዳይ ላይ እኛን ኢትዮጵያውያንን የሚወክል ሌላ ተቋም የለም። እዚህ ላይ ያለው ዋና ጥያቄ ኢሕአዴግ በዚህ ጉዳይ ላይ ፓርላማው ራሱ በቀጥታ እንዲወያይበት አላደረገም ነው። ይህ አለመደረጉ ሂደቱን ያለ ጥርጥር ከሕዝብ የተደበቀ ያደርገዋል። ይህ ባልተደረገበት ኹኔታ «በተወካዮቻቸው አማካይነት በሥራው የተሳተፉ ሲኾን ግልጽ ውይይትም በየጊዜው ተካሂዷል» መባሉ በራሱ ሕገ መንግሥታዊ መሠረት የሌለው አባባል ነው።

ባድመ በትግራይ ክልል ውስጥ ነው ያለው። የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት በባድመ ላይ ያለው ሥልጣን እንደ ማንኛውም የትግራይ አካባቢ ባድመንም ማስተዳደር ነው። «ባድመ የኤርትራ ነው» ብሎ ለኤርትራ ለመስጠት መወሰን የእርሱ ሥልጣን አይደለም። ባድመ የኢትዮጵያ ሉዓላዊ መሬት ነው። ይህን በሚመለከት ውሳኔ ሊሰጥ የሚችለው ሕገ መንግሥታዊው ተቋም የፌዴራል ሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ነው። ኢትዮጵያን እና ሱዳንን በሚያዋስነው አካባቢ ያለ ትንሽ መሬትም ቢኾን «የኢትዮጵያ ነው ወይስ የሱዳን ነው?» የሚለው የሚወሰነው በፌዴራል ደረጃ እንጂ የሱዳን አጎራባች በኾኑ ክልሎች ብቻ ሊኾን አይችልም።

የገዛ ፓርላማውን ለማሳተፍ ያልደፈረው ኢሕአዴግ «አጎራባች ክልሎች ተሳትፈውበታል። . . ጉዳዩ የአጎራችንን ጥቅም ባስጠበቀ እና ሕዝብን ባሳተፈ መልኩ እንዲቀጥል አድርጎልናል። ምንም ስሕተት አልተሠራም» ከማለቱም ባሻገር «ብቻዬን ያደረግኩት አይደለም፤» ብሎ አጎራባች ክልሎችንም የሐላፊነቱ እና የተጠያቂነቱ አባሪ ሊያደርጋቸው እየሞከረ ነው። ይህ የሚሠራ ስልት አይደለም። ሕገ መንግሥታዊ ባልኾነ መብቱ ገብቶ ሲዋቅር ስሕተት አልሠራም ማለት ባይቻልም ዋናው ተጠያቂ ግን ሊኾን አይችልም።

ውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር በሰጠው መግለጫ ተጠያቂነቱን ወደ አጎራባች ክልሎች ብቻ ሳይኾን ወደ 0% ኅይለ ሥላሴ እና ወደ መንግሥቱ ኅይለ ማርያም ለመግፋት የፈለገ ይመስላል። በ0% ኅይለ ሥላሴ ዘመነ መንግሥት የኢትዮጵያ እና ሱዳን መንግሥታት እ.ኤ.አ በ1972 ድንበሩ እንደ ገና እንዲካለል ስምምነት መፈረሙን ኾኖም በኢትዮጵያ ዘመን አቆጣጠር በ1966 ዓ.ም በኢትዮጵያ የመንግሥት ለውጥ በመምጣቱ ጉዳዩ እልባት ሳያገኝ መቅረቱን፤ በደርግ ዘመን ደግሞ በቀዳማዊ ኅይለ ሥላሴ የተጀመረውን ዳር ለማድረስ እ.ኤ.አ በ1980 ዓ.ም ላይ ስምምነት ተደርሶ ሰፊ ዝግጅት ተደርጎ የነበረ ቢኾንም ጉዳዩ እልባት ሳያገኝ ደርግ ከሥልጣን በመወረዱ የኤ.ፌ.ዴ.ሪ መንግሥት ይህን መቋጫ

(ይህ ጽሑፍ አቶ ሰዬ አብርሃ በ“አዲስ ነገር” ጋዜጣ ቅጽ 1፣ ቁጥር 32፣ ቅዳሜ ግንቦት 23 ቀን 2000 ዓ.ም. ዕትም ከፃፉት ላይ የተወሰደ ነው) <http://www.ethiopiazare.com>

ሳያገኝ የቆየውን «ካለፉት መንግሥታት የወረሰኩት» የሚለውን የድንበር ጉዳይ እልባት ለመስጠት ውሳኔ ላይ መድረሱን መግለጫው ነግሮናል።

በዐፄው ይኹን በኮሎኔሉ ዘመን ተደረሰ ስለተባለው ስምምነት ይዘት የሚታወቅ ነገር የለም፤ ስምምነት ኖረ አልኖረ ወደ ተግባር የተሸጋገረ ምንም ነገር የለም፤ ዐፄው ይኹን ኮሎኔሉ በሥልጣን ላይ በነበሩበት ወቅት ተግባራዊ ያደረጉት የድንበር ማካለል የለም። በመኾኑም አሁን ኢሕአዴግ ተግባራዊ እያደረገ ላለው የድንበር ማካለል ውሳኔ ተጠያቂው እርሱ ራሱ እንጂ ዐፄው ሊኾኑ አይችሉም። ደግሞስ ከመቼ ወዲህ ነው ኢሕአዴግ የደርግ እና የዐፄው የወራሽነት ሽክም ክብደት መጨነቅ የጀመረው። ለዚያውም እነርሱ ራሳቸው ተግባራዊ ላላደረጉት ስምምነት።

በዚህ ጉዳይ ውሳኔ እየሰጠ ያለው ኤ.ፌ.ዴ.ሪም አይደለም፤ የኤ.ፌ.ዴ.ሪ ፓርላማ ሳያውቀው እና ሳይመክርበት ነውና እየተከናወነ ያለው። «ለድንበር ጉዳይ እልባት ለመስጠት» ውሳኔ ሰጥቶ ለተግባራዊነቱ እየተንቀሳቀሰ ያለው በኢሕአዴግ ሊቀ መንበር እና በኤ.ፌ.ዴ.ሪ ጠ/ሚ/ር አቶ መለስ ዜናዊ የሚመራው ሕግ አስፈጻሚው አካል ብቻ ነው። ተጠያቂነቱ ከዚያ ላይ ያቆማል፤ ወደ ታች ወደ አጎራባች ክልሎች አይወርድም፤ ወደ ኋላ ወደ ዐፄው እና ኮሎኔሉ አይመለስም።

«የሱዳን መንግሥት አርቆ አስተዋይነት . . .»

አቶ መለስ በአንድ በኩል «ድንበር አልተካለልንም» እያለ በሌላ በኩል ደግሞ የሱዳን መሬት ውስጥ የሰፈሩ ኢትዮጵያውያን ገበሬዎች (ኢንቨስተሮች) መኖራቸውን እርግጠኛ ኾኖ ነግሮናል። ከዚህ ተነሥቶ ኢትዮጵያውያን በሱዳን መሬት መስፈራቸው እውነት ኾኖ ሱዳኖች እነዚህ ኢትዮጵያውያን «እንዳይፈናቀሉ መስማማታቸውን» በመጥቀስ የእነርሱን አርቆ አስተዋይነት ሲያወድስ ተሰምቷል። የኢትዮጵያ መንግሥት ከሱዳኖች ጋር የሚያደርገው ድርድር «የእኔ የእኔ ነው፤ የአንተን እንካፈል» የሚል መርሕ የተከተለ መኾኑን ነግሮናል። ይህን ይበል እንጂ በዚህ እርሱ «የሱዳን ግዛት ነው» ባለው መሬት ሲያርሱ የነበሩ ኢንቨስተሮች ሱዳኖች «የእኛ የእኛ ነው» ስላሉ እንዳስለቀቋቸው እና በቦታቸው የራሳቸውን ኢንቨስተሮች እንዳስገቡ ነግሮናል። የእርሻ መሬት ችግር የለባቸውም የተባለላቸው ሱዳኖች «ምነው ታዲያ የእኛን ኢንቨስተሮች ገፈተሩ?» የሚለው ጥያቄ አልተመለሰም።

(ይህ ጽሑፍ አቶ ሰይ አብርሃ በ“አዲስ ነገር” ጋዜጣ ቅጽ 1፣ ቁጥር 32፣ ቅዳሜ ግንቦት 23 ቀን 2000 ዓ.ም. ዕትም ከፃፉት ላይ የተወሰደ ነው) <http://www.ethiopiazare.com>

ሱዳኖች አርቆ አስተዋይ ጎረቤት እንዲሆኑ እኔም እመኛለሁ፤ ተስፋም አደርጋለሁ። ይህን የምመኘው ግን የእነርሱ የሆነውን «የእኛም ነው» ስላልን እሺ እንዲሉን አይደለም። እኔ የሱዳኖች አርቆ አስተዋይነት እንዲኖር የምመኘው በፖለቲካ፣ በኢኮኖሚ በጸጥታ ችግሮች ተወጥሮ ያለው የአቶ መለስ መንግሥት ካለበት ኹኔታ አንጻር «የጠየቅነውን እሺ ይሉናል» ብለን እሺታን ስላገኙ ብቻ የማይገባቸውን እና የእኛ የሆነውን መሬት እንዳይወስዱ ነው።

ይህ ኹኔታ ነፍሳቸውን ይማርና አዛውንቱ የቀድሞው የጅቡቲ ፕሬዝዳንት ሐሰን ጉሌድ አፕቲዶን ለሪፖርተር ጋዜጣ ቃለ መጠይቅ የሰጡ ጊዜ የተናገሩትን ያስታውሰኛል። በወቅቱ ሻዕቢያ ኢትዮጵያን ከወረረ ከጥቂት ጊዜ በኋላ ነበር እና ወዳጅ የተባለው ኢሳይያስ ወራሪ ሽኖ መገኘቱን ግምት ውስጥ ያስገባ ይመስላል የአዛውንቱ ንግግር። ጋዜጠኛው «የኢትዮጵያን ጠቅላይ ሚኒስትር ይወዷቸዋል ወይ?» ብሎ የጠየቃቸው ይመስለኛል። «የኢትዮጵያ መሪ በመሾናቸው አከብራቸዋለሁ» አሉ መውደድ አለመውደድ በሌለበት ሲመልሱ። አያይዘው ግን «የአገሮች መሪዎች ለወዳጅነታቸው ሲሉ ሐላፊነታቸውን ሳይወጡ ቢቀሩ ለሚከተለው ችግር ዋጋውን የሚከፍለው የአገራቸው ሕዝብ ነው» ብለው ነበር።

ኢትዮጵያ እና ሱዳን በአፍሪካ ቀንድ ሁለት ታላላቅ አገሮች ናቸው። ይህ እንደ ተጠበቀ ሽኖ በሁለቱም አገሮች መካከል የሚገነባው የመልካም ጉርብትና እና የአብሮ ማደግ ድልድይ በሁለት አገሮች እና ሕዝቦቻቸው ዘላቂ ጥቅም እንጂ በሰሞነኛ የመሪዎች የሞቅ ሞቅ ግንኙነት ላይ መመሥረት የለበትም እላለሁ። ሱዳኖች ካለፈው የ17 ዓመት የበሽር እና የመለስ ወዳጅነት የተማሩት ነገር ይኖራል። አጋጣሚ አገኘን ብለው በኢትዮጵያ መሠረታዊ ጥቅም እና ሉዓላዊነት ላይ አንዳች አሜክላ ቢተክሉ ግን የኋላ ኋላ ነገሩን «አለባብሰው ቢያርሱ በአረም ይመለሱ» እንደሚሆን አጥብቀው ሊገነዘቡ ይገባል።

ይህን እያልኩ ያለኩት ያለምክንያት አይደለም። ኢሕአዴግ አዲስ አበባ ሳይገባ በፊት የምዕራብ ጎንደር እና ምዕራብ ትግራይ ቆላማ አካባቢዎች በርከት ላሉ ዓመታት የደርግ ጦር ለቋቋሙ ነበር። ኢሕአዴግ አዲስ አበባን ከተቆጣጠረ በኋላ የሽግግር መንግሥት እንደ ተመሠረተ በአካባቢው ሰራዊት አላሰፈርንም ነበር። በዚህ ወቅት ተጓዳኝ ክሥተቶች ተከሥተዋል።

(ይህ ጽሑፍ አቶ ሰዬ አብርሃ በ“አዲስ ነገር” ጋዜጣ ቅጽ 1፣ ቁጥር 32፣ ቅዳሜ ግንቦት 23 ቀን 2000 ዓ.ም. ዕትም ከፃፉት ላይ የተወሰደ ነው) <http://www.ethiopiazare.com>

በአንድ በኩል በጦርነቱ ምክንያት ተስተጓጉሎ የቆየው የዚህ ቀጣና የእርሻ እንቅስቃሴ ማንሰራራት ጀመረ። ለበርካታ ዓመታት ባድማ ኸኖ የነበረው ማሳ እና ተጥለው የቆዩት አሮን የኢትዮጵያ ትራክተሮች መላወስ ጀመሩ። በርካታ ኢትዮጵያውያን ለዚህ ሥራ ወደ አካባቢው ተመለሱ። በሌላ በኩል ደግሞ የሱዳን መንግሥት ይህን የጥበቃ ኬላዎች ያለመኖር ኹኔታ በመጠቀም ሰራዊቱን ወደዚህ ቀጣና ማስገባቱን ቀጠለ። ሱዳናውያን አራሾች የሰራዊታቸውን ኮቴ እየተከተሉ መጠጋት ጀመሩ። ባለቤት የሌለው መሬት አገኘን ብለው ደኑን ማጥፋት፣ የእርሻ መሬቱን እንዳሻቸው መያዝ ቀጠሉ።

የሽግግር መንግሥት ተመሥርቶ በጠቅላይ ሚኒስትር ታምራት ላይኔ የሚመራ የሚኒስትሮች ልኡክ ወደ ሱዳን ሲሄድ ከሄዱት ሚኒስትሮች መካከል አንዱ ነበርኩ። በዚህ የሞቀ ወዳጅነት ወቅት ሱዳኖች ይዘውት የወጡት ትልቁ አጀንዳ «ድንበር እንካለል» የሚል ነበር። እኛ በዚህ ጉዳይ ለመነጋገር ዝግጁ አልነበርንም። ስለዚህ የኢትዮጵያ እና ሱዳን ድንበርም የጠበቀ ዕውቀት አልነበረንም። እነርሱ ግን ስለ ጉዳዩ በደንብ የሚያውቁ ባለሞያዎች እና ሰነዶችን ይዘው ነበር የጠበቁን። እኛም እሺ ወይም እምቢ ሳንል ጉዳዩን ገሽሽ በማድረግ ውይይታችንን በሌሎች ጉዳዮች ላይ እንዲያተኩር ብዙ ጥረት ብናደርግም አጀንዳውን ከመከላከያ እና ጸጥታ ጉዳይ ጋር በማያያዝ ነገሩን የማይታለፍ ለማድረግ መፈለጋቸውን ስንገነዘብ እቅሬታን መናገር ነበረብን። ባላጠናነው እና ባላወቅነው ጉዳይ ላይ አሁኑኑ ድንበር ይከለል ማለት አንችልም። የሽግግር መንግሥት በመኾናችንም ድንበር የማካለሉ ውክልና (ማንዴት) የለንም አልናቸው። ነገሩም በዚህ ቆመ።

ይኸም ኸኖ ሱዳኖች በድንበር አካባቢ የጀመሩትን ጉዳይ አላቆሙም። ይባስ ብለው በእርሻ ሥራ መቋቋም የጀመሩትን ኢትዮጵያውያን ገበሬዎችን መተናኮል እና መጋፋት ጀመሩ። ይህ ኹኔታ እየባሰበት በመሄዱ ውሱን የመከላከያ ጎይል በዚህ አካባቢ በማስፈር ቀስ በቀስ ይህንኑ ማጠናከር ጀመርን። ሰራዊቱ ይህን በአራሾች ላይ የሚደርሰውን በደል እና በዐይናችን ፊት የሚደርሰውን ውድመት መቃወም ጀመረ። አንድ ቀን በዚህ አካባቢ የተመደበው የመከላከያ ሰራዊታችን አዛዥ የጽሑፍ መልእክቱን አስይዞ አቻው ወደ ኸነው የሱዳን ጦር አዛዥ አንድ መልእክተኛ ጓድ ይልካል። የተላከው ጓድ የተደረገለት አቀባበል የወዳጅ አገር ሰራዊት አቀባበል አልነበረም። ኑ ብለው ተቀብለው ትጥቃቸውን አስፈትተው አረዷቸው። ይህ ድፍረት እና ጭካኔ እንደ ተፈጸመ ሰራዊታችን አይምሬ የአጻፋ እርምጃ ወስዶ በአካባቢው የነበረው ጦር እንደ ወጣ ቀረ። እኔ በሐላፊነት እስከ ነበርኩበት ጊዜ ድረስ ሱዳኖቹ ወደዚህ አካባቢ ተተኪ ሰራዊት አልላኩም።

(ይህ ጽሑፍ አቶ ሰዬ አብርሃ በ“አዲስ ነገር” ጋዜጣ ቅጽ 1፣ ቁጥር 32፣ ቅዳሜ ግንቦት 23 ቀን 2000 ዓ.ም. ዕትም ከፃፉት ላይ የተወሰደ ነው) <http://www.ethiopiazare.com>

አቶ መለስ ሰራዊታችን በ1995/1996 አካባቢ የወሰደው ማጥቃት ብሎ የገለጸው ይህንን የአጸፋ እርምጃ ነው። ይህን አካባቢ ሰራዊታችን በወሰደው የአጸፋ ርምጃ ምክንያት በእጃችን የገባ የእኛ ያልኾነ መሬት አድርጎ ማቅረቡ ግን ትክክል አይደለም። የሱዳን ወታደሮች እና እነርሱን ተከትለው የመጡት የሱዳን አራሾች ወደዚህ ቀጣና የመጠጋታቸው ታሪክ ከፍ ብሎ ከገለጽኩት የነገሮች አንድነት ጋር የተያያዘ ነውና ድንበር ሳይካለል በፊት እንደዚህ ብሎ ፍርድ መስጠት አይገባውም ነበር።

የአቶ መለስ መንግሥት ከኤርትራ እና ኢትዮጵያ ድንበር ክርክር ጋር በተያያዘ በአንዳንድ የጸረና እና የአካባቢዋ በታዎች ላይ ለኤርትራ ምስክርነት መስጠቱ እና የሄጉ ኮሚሽን በዚህ ተመሥርቶ እነዚህ አካባቢዎችን ለኤርትራ እንዲሰጡ መወሰኑን ከኮሚሽኑ ሪፖርት ለመገንዘብ ችለናል። አሁንም በአንድ በኩል «ድንበር አልተካለልንም» እየተባለ በሌላ በኩል ደግሞ «ሰራዊታችን በወሰደው ማጥቃት ምክንያት የእኛ አራሾች ገብተውበት ሲጠቀሙበት የቆየ የእኛ ያልኾነ መሬት ነው» ብሎ አስቀድሞ በኢትዮጵያ ላይ እየመሰከረ ነው። አቶ መለስ ስለ ሱዳኖች አርቆ አስተዋይነት ከመናገሩ በፊት ስለ ገዛ ራሱ አስተውሎት ቆም ብሎ ቢጠይቅ ይሻል ነበር።